

Fisanotti v. Italija
Predmet broj -899/1997/883/1095
Presuda od 23. travnja 1998.

Čl. 6.

1. Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi-
svatko ima pravo... da... .. sud pravično, javno i u razumnom ro-
ku ispita njegov slučaj.

Standard "razumnog roka" naveden u članku 6. stavku 1. Europske konven-
cije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) subjektivan je i može biti različit. Europsko povjerenstvo za ljudska prava (dalje: Povjerenstvo) i Europski sud za ljudska prava (dalje: Sud) utvrdili su tijekom svojeg rada neke elemente odlučne za prosudbu je li postupak u konkretnom predmetu udovoljio standardu "razumnog roka", a to su: složenost slučaja, način na koji su vlasti postupale s predmetom, postupanje samog podnositelja zahtjeva koje je moglo pridonijeti produžavanju postupka i posebne okolnosti koje su mogle opravdati produžavanje postupka. Takav je stav izražen npr. u presudi u predmetu *Ceteroni v. Italija* od 15. studnog 1996. (Reports of Judgements and Decisions 1996-V, str. 1756, § 22).

Talijanski državljanin Gian Carlo Fisanotti (dalje: tužitelj), iz Cagliarija (Italija), obratio se 28. travnja 1994. Povjerenstvu pozivajući se na članak 6. stavak 1. Konvencije i zatražio zaštitu Povjerenstva i Suda zbog nerazumno dugotrajnog rješavanja njegova slučaja kod sardinijskog Regionalnog odjela Računskog suda (Italija)¹.

¹ Računski sud je neovisno i autonomno državno tijelo i ima tri osnovne funkcije: nadzornu, sudsku i savjetodavnu. Računski sud je najviše tijelo upravnog nadzora a ujedno i najviši sud u području javnih rashoda.

Računski sud u funkciji suda odlučuje o tri vrste sporova: sporovima koji se odnose na državne fondove i državnu imovinu, mirovine i sporove između države i državnih službenika i namještenika.

Tužitelj je bio državni službenik i otišao je u prijevremenu mirovinu 31. srpnja 1989. Tek poslije tri godine - 13. srpnja 1992. obratio se sardinijskom Regionalnom odjelu Računskog suda zahtjevom da mu se prizna više mirovina budući da je u prijevremenu mirovinu otišao uslijed bolesti koje su bile posljedica njegova rada u državnoj službi. Njegov zahtjev sa spisom dostavljen je 11. studenoga 1992. državnom odvjetniku (pubblico ministero) da on da svoje mišljenje. Postupajući po Zakonskom dekretu br. 232 od 17. srpnja 1993., kojim su stavljani izvan snage prijašnji propisi o sudjelovanju Državnog odvjetništva u postupcima u vezi s mirovinskim osiguranjem, spis je 28. srpnja 1993. vraćen sardinijskom Regionalnom odjelu Računskog suda. Prvo je ročište zakazano za 28. siječnja 1995. Prema odluci donesenoj istoga dana, ali koja je registrirana tek 4. ožujka 1996., sardinijski Regionalni odjel Računskog suda zahtijevao je mišljenje Medicinskog vijeća Vojne bolnice u Cagliariju. Medicinsko vijeće pregledalo je tužitelja 3. lipnja 1997. i dostavilo svoje mišljenje Sudu. Predsjednik sardinijskog Regionalnog odjela Računskog suda zakazao je novu raspravu o ovom predmetu za 11. veljače 1998.

Povjerenstvo je 15. travnja 1997. proglasilo tužbu (br. 32305/96) prihvatljivom. U svom izvještaju od 9. srpnja 1997. Povjerenstvo je jednoglasno izrazilo mišljenje da je bilo povreda članka 6. Konvencije te se postupak nastavlja pred Sudom.

Vlada Republike Italije (u daljnjem tekstu: Vlada) dala je na zahtjev Suda odgovor. U njemu je izrazila svoj stav da je relevantni period razmatranja trajanja predmetnog postupka počeo teći 13. srpnja 1992. (a ne 1989.g. kada je tužitelj umirovljen), tj. od dana kada se tužitelj obratio sardinijskom Regionalnom odjelu Računskog suda, izjavila je da postupak još nije dovršen i da, prema tome, traje približno pet godina i osam mjeseci. Sud je prihvatio takav stav.

Vlada je u svom odgovoru opravdavala duljinu postupka složenošću postupka. Smatrala je da je duljina postupka bila opravdana zbog pribavljanja mišljenja medicinskog povjerenstva i zato što je postupak bio u tijeku u doba stupanja na snagu važnih promjena u postupcima odlučivanju o mirovinama kojima je bio glavni cilj ubrzati tijek postupka pred Računskim sudom: drugačija organizacija "sudskih ureda", pojednostavljenje postupovnih pravila, stavljanje izvan snage propisa o ulozi državnog odvjetnika (pubblico ministero) u takvim postupcima itd. Promjene tih novih propisa prouzročile su u predme-

tu Fisanotti slanje i vraćanje spisa državnom odvjetniku (pubblico ministero). Povrh toga, reforme su donijele prijenos velikog broja spisa a bilo je u početku kašnjenja i u otvaranju sudskih odjela u pojedinim regijama, što je ovisilo o odluci Parlamenta.

Sud je usmjerio pažnju na nekoliko zakašnjenja za koja odgovara država i iznio je gledište da je duljina postupka bila pretjerana. Sud je zauzeo stav da ulazak u navedene reforme ne može biti opravdanje za zakašnjenja budući da je dužnost države ulazak u sadržaj i izvršenje zakonskih mjera usmjerenih izbjegavanju odgađanja ispitivanja neriješenih predmeta. U ovom postupku razabire se da nije bilo zakašnjenja povezanih s reformom. Na drugoj strani, bilo je nekoliko neobjašnjivih razdoblja neaktivnosti koje optužuju državne organe: više od dvije godine i šest mjeseci prošlo je između predaje zahtjeva tužitelja sardinijskom Regionalnom odjelu Računskog suda i prvog saslušanja i više od dvije godine i sedam mjeseci između prvog saslušanja i dana za koji je predsjednik Regionalnog odjela zakazao novo ročište.

Sud je utvrdio da tužiteljevo ponašanje nije uzrokovalo produženje postupka a također da ni postupak nije bio posebno složen.

Sud je jednoglasno odlučio da je u postupku bilo povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

Raspravljajući o akcesornom zahtjevu tužitelja da mu se naknadi šteta u visini od 30,000.000 ITL i naknade troškovi od 2,500.000 ITL, Sud je odlučio da je tužena država (Italija) dužna, u roku tri mjeseca, platiti tužitelju 12,500.000 ITL na ime nematerijalne štete i 2,500.000 ITL na ime troškova i izdataka u vezi s postupkom, kao i zatezne kamate od 5% plative na isti iznos nakon isteka roka od tri mjeseca do dana isplate. U ostalom dijelu zahtjeva za naknadu štete tužitelj je odbijen.

*Privedio: Zoran Medvedović**

* Mr. sc. Zoran Medvedović, sudski savjetnik u Općinskom sudu u Zagrebu